

Budgetskrivelse 2025

Miljönämnden

Innehåll

Budgetskrivelse 2025	1
Sammanfattning	3
Förändringar i omvärlden	5
Inledning – att möta förändring med förändring	5
Hållbara Malmö	6
Innovativa Malmö	6
Samarbetande Malmö	7
Kompetenta Malmö	7
Fysiska Malmö	7
Trygga Malmö	8
Attraktiva Malmö	9
Förändring och utveckling av nämndens verksamhet	10
Leda och samordna klimatomställningen	10
Samarbete som möjliggörare	10
Fokus på service i allt vi gör	11
Behålla och stärka kompetens	12
Utvecklade arbetssätt	13
Kommunbidrag	15
Riktade statsbidrag och övriga bidrag	17
Riktade statsbidrag	17
Övriga bidrag	17
Begäran om investeringsram	18
Investeringsram	18
Begäran om investeringsram 2025 samt plan för 2026-2030 (belopp i tkr)	18

Sammanfattning

Att händelser och förändringar i omvärlden påverkar Malmö som stad och organisation är inget nytt. Komplexa utmaningar både globalt och lokalt ställer stora krav på städernas förmåga att samarbeta och se nya möjligheter. För att kunna ställa om till ett mer hållbart och resilient samhälle krävs att staden gemensamt planerar, genomför och tar ansvar och att samverka mellan olika aktörer är en självklarhet.

Miljöprogram för Malmö stad 2021–2030 sätter inriktningen för stadens miljö- och klimatarbete.

Miljönämnden ansvarar för att leda och samordna genomförandet av miljöprogrammet.

Programmet är Malmös lokala agenda för den ekologiska dimensionen av Agenda 2030, men för att skapa ett hållbart Malmö måste både sociala och ekonomiska dimensioner vägas in. Rätt utfört kan miljö- och klimatarbetet bidra till stärkt konkurrenskraft för näringslivet, fler arbetstillfällen, minskad segregation och ökade möjligheter för en stad med goda livsvillkor för alla.

För att uppnå de ambitiösa målen i miljöprogrammet och bidra till Parisavtalets mål om att hålla nere jordens uppvärmning till under 1,5 grader krävs att Malmö ökar takten i klimat- och miljöarbetet. Malmö stad klarar inte att nå målen på egen hand, utan det krävs att stadens alla aktörer kraftsamlar.

Miljönämnden behöver tillsammans med andra, dels internt i Malmö stad, dels med externa aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå, hitta innovativa arbetssätt och lösningar på gemensamma utmaningar.

Ett viktigt fokus för nämndens arbete är en grön och hållbar klimatomställning och klimatanpassning. Den europeiska gröna given och EU:s missioner skapar förutsättningar för arbetet. Klimatomställningen behöver vara inkluderande och rättvis för att kunna bidra till ökad jämlikhet och minskad segregation.

Genom noga avvägda arbetssätt kan nämnden bidra till synergier mellan målområden, exempelvis genom att belysa frågor som rör barn och unga, trygghet och rättvisa ur ett klimatperspektiv. För att Malmö ska kunna bibehålla de höga ambitionerna krävs framöver en ökad extern finansiering. Nämndens arbete med ett mer leveranssäkert energisystem är också en viktig förutsättning för stadens attraktivitet och näringsliv.

Miljönämnden har ett samlat ansvar för att genom tillsyn och kontroll enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen öka tryggheten och minska brottsligheten i staden. Genom det arbetet

ser nämnden till att verksamheter och företag följer lagstiftning och bidrar därmed till sund konkurrens och motverkar att miljö- och hälsofarliga verksamheter etablerar sig. Det myndighetsgemensamma arbetet inom Tryggare Malmö, som ska bidra till ett mer rättvist och säkert Malmö, utvecklas successivt för att nå ännu större effekt.

En god service är avgörande för att skapa en positiv upplevelse och genom att balansera effektivitet med rättssäkerhet och ge snabb och kvalitativ service kan behoven hos de som miljönämnden finns till för mötas. Nämnden fortsätter arbetet med att Malmöbor, verksamhetsutövare och samarbetspartners ska uppleva en god och likvärdig service i kontakten med verksamheten. Då det ska vara lätt att göra rätt kommer arbetet med tillgänglighet och bemötande, klarspråk, e-tjänster och webb fortsätta att utvecklas under 2025 och framåt.

För att möta den väntade framtida utvecklingen behöver nämndens verksamheter se över arbetsformer och verksamhetssystem i syfte att frigöra tid och resurser. Fokus kommer att riktas åt att minska administration och att frigöra tid genom förenkling, planering och optimering av arbetet.

Förändringar i omvärlden

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämndens verksamhet under 2025 och framåt, samt på vilket sätt?
- Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten? Hur kan nämnden bidra till att underlätta måluppfyllelsen och/ eller minska nettokostnaderna för Malmö stad som helhet?

Avsnittet avseende förändringar i omvärlden är indelat efter de blickfång som finns i trend- och omvärldsanalysen ”Utblick Malmö”. De sju blickfången är; innovativa, samarbetande, kompetenta, fysiska, trygga, attraktiva respektive hållbara Malmö. De fångar tematiskt in samtliga av de trender som presenteras i analysen.

I delen som beskriver verksamhetens utveckling tar texten avstamp i verksamhetens prioriteringar för budgetåret 2025. En del av arbetet har eller ska påbörjas redan under 2024, men förväntas nå full kraft och effekt under 2025 och framåt.

Inledning – att möta förändring med förändring

Malmö som stad och organisation påverkar och påverkas av förändringar på både det lokala planet och i omvärlden. Att kunna möta framtidens utmaningar och se möjligheter kräver nya holistiska arbetssätt i planering och genomförande samt ansvarstagande i hela staden.

De senaste årens utveckling med pandemi, krig i vårt närområde, ett försämrat säkerhetsläge och en hög kostnadsutveckling har visat att samhället är sårbart och att det offentliga samtalet förändras. Konflikter och minskad kompromissvilja kan påverka tilltron till det offentliga. Då är nämndens arbete med en god kommunal service ett viktigt redskap för att bibehålla och stärka tilliten mellan medborgarna och den kommunala organisationen.

Klimatutmaningarna behöver omfattande och kraftfulla åtgärder. I Sverige kan vi redan nu se förändringar i klimatet, såsom exempelvis ökad temperatur, ökad nederbörd och havsnivåhöjningar. Det kan finnas både positiva och negativa aspekter av förändringar och grupper i samhället kan komma att påverkas på olika sätt. Samtidigt är konsekvenserna av klimatförändringarna varierande i landet och de lokala förutsättningarna kräver därför förändringar i lagstiftning, tydligare nationella riktlinjer och långsiktiga finansieringsmodeller för klimatanpassning.

Att allt fler söker sig till storstäderna är en fortsatt stark trend. Storstädernas arbete för en hållbar omställning är en nyckel för att klara miljö- och klimatmål och för social utveckling i samhället. Den demografiska utvecklingen betyder samtidigt att färre ska försörja fler, vilket innebär effektiviseringsstryck på offentlig verksamhet för att upprätthålla välfärden. Det måste hanteras med omsorg och innovation för att säkerställa en hållbar framtid för alla generationer.

Förändringar i omvärlden med en minskad globalisering medför på kort sikt vissa risker och spänningar, men långsiktigt kan det ge sociala- och miljömässiga fördelar genom ökat fokus på inhemsk konsumtion, minskad miljöpåverkan från långa transporter och minskat fokus på exportledd tillväxt. Till exempel kan det betyda att teknikutveckling öppnar för att produktion flyttar hem och att näringslivet anpassar sig till nya värdekedjor där produkter, material och resurser används så effektivt som möjligt och behåller sitt värde över tid.

Traditionellt har verksamhetsutveckling inom offentlig sektor baserats på principen om ständiga förbättringar, till exempel systematiskt kvalitetsarbete. Dagens och framtidens samhällsutmaningar ställer krav på större förändringar som är svåra att uppnå genom stegvis utveckling. Begrepp som innovation, förnyelse och transformation används för en mer radikal form av verksamhetsutveckling. För att förstå och hantera komplexa samhällsutmaningar krävs mod att utveckla nya arbetssätt, samarbeten och ledarskap som bidrar till nya värden för staden, Malmöborna och näringslivet. Att kunna leda och planera för stora samhällsförändringar och osäkerheter är förmågor som blir avgörande på alla nivåer i samhället. Alla de beslut och val som görs idag påverkar också framtiden.

Hållbara Malmö

Miljönämnden arbetar för att accelerera insatser och mobilisera de aktörer som krävs för en grön och rättvis klimatomställning och klimatanpassning. Samtidigt är det av stor betydelse att arbeta samlat med hållbarhetsdimensionerna med utgångspunkt i Malmö Commitment som svar på klimatutmaningarna där exempelvis den sociala rättvisan integreras i kärnan för arbetet med lokal hållbar utveckling. Städerna står inför flera utmaningar som är tätt sammankopplade med varandra. Klimatet är en av utmaningarna att hantera och nämnden ser att det är viktigt att arbeta för en inkluderande och rättvis omställning. Därför är stadens ansats i miljö- och klimatarbetet att insatser också ska ge positiva effekter på den sociala hållbarheten. Ett viktigt redskap i arbetet är Klimatomställning Malmö, där nämnden arbetar tillsammans med aktörer inom olika omställningsområden för att få till en rättvis och grön omställning och minska Malmös klimatpåverkan.

Städerna är utpekade att ha en viktig roll att driva på omställningen i Europa. Malmö är med i två av EU:s fem missioner; 100 klimatneutrala och smarta städer, samt missionen om klimatanpassning. Malmö är dessutom utsedd till en av EU-kommissionens 30 pilotstäder som ska gå före och visa vägen för hur städer kan ställa om och bli klimatneutrala till 2030. För att kunna genomföra omställningen krävs att miljö- och klimatarbetet genomsyrar stadsutvecklingen. Malmö stad som organisation kan inte lyckas med omställningen på egen hand, utan det är nödvändigt att arbeta för ökat samarbete med näringsliv, civilsamhälle, akademi och Malmöbor så att hela Malmö tar ett större och gemensamt ansvar. Regionalt, nationellt och internationellt samarbete är också avgörande. Förutsättningarna för arbetet påverkas bland annat av beslut som fattas på nationell nivå, och EU:s politik, direktiv och lagstiftning.

Innovativa Malmö

Malmö har lång erfarenhet av att vara en företagsam och idérik stad. Utvecklingen av framtidens Malmö kommer i hög grad att avgöras av stadens förmåga till innovation. Nya lösningar som svarar mot behov och efterfrågan i vardagen och omvärlden som kan vara ekonomiska, sociala eller miljömässiga.

Innovation är nära förknippat med problemlösning och är en nödvändighet för att kunna hantera en föränderlig omvärld.

Nämnden och dess verksamheter behöver ta till sig nya kunskaper och teknologiska framsteg för att nå hållbara lösningar. Innovation är centralt för att ta kliv i omställningen. Därför är det extra viktigt att testa nya arbetssätt och teknik i kommunens verksamheter, men också involvera varandra i gemensamma processer, arbeta holistiskt och koppla ihop områden för att identifiera nya möjligheter och sprida lärande. De pågående klimatförändringarna är en av vår tids största och mest komplexa utmaningar och ställer krav på innovation och nya mer agila arbetssätt, både internt och gentemot externa aktörer. Att ta till sig nya arbetssätt och våga testa genom pilotverksamheter och skala upp det som långsiktigt ger resultat kräver också tydliga prioriteringar, ledarskap och mod. Den höga politiska ambitionen i Malmö har lett till att staden har fått en tydlig roll i att gå före och driva på utvecklingen, och både stöd och lagstiftning från EU möjliggör för en lokal omställning. EU-valet 2024 kan dock medföra förändringar i klimatarbetet framöver och påverka det stöd som finns tillgängligt för städer i Europa.

Samarbetande Malmö

Klimatförändringarna påverkar olika grupper i samhället olika mycket. Nämndens arbete behöver ha fokus på en inkluderande och rättvis omställning och synliggöra de insatser för miljön och

klimatet som samtidigt bidrar till ökad jämlikhet. Nämnden ser att stadens arbete med lokal utveckling blir viktigt för att stödja möten och relationer mellan Malmöborna och olika aktörer i närområdet.

Genom samverkan med andra offentliga verksamheter, näringsliv, akademi och civilsamhälle kan hela samhällets perspektiv tas tillvara och gemensamma lösningar formuleras. Nämndens projektverksamhet är ett centralt redskap för att samla olika aktörer. Extern finansiering får fortsatt ökad betydelse, men konkurrensen om befintliga medel ökar. En gemensam riktning för Malmö stads behov och hur dessa kan matchas mot extern finansiering är av största vikt.

FN:s sekretariat för katastrofriskreducering (UNDRR) har utsett Malmö till resilienshubb för Östersjöregionen med fokus på naturbaserade lösningar, vilket innebär att staden är en internationell kunskaps- och utvecklingsnod för norra Europa i frågor som rör klimatanpassning. Utmärkelsen innebär ökade möjligheter för samarbete med andra städer.

Kompetenta Malmö

Nämndens verksamheter har komplexa uppdrag som ofta utförs i ett högt tempo, och det görs tuffa prioriteringar utifrån krav på effektivitet. Förändrade kompetensbehov har identifierats och förmågan att vara innovativ i sin roll, lära nytt och lära om efterfrågas i högre grad.

Specialistrollen får en annan innebörd i verksamheten utifrån de komplexa uppdragen som kan handla om att kunna väga in och balansera beslut med hänsyn till flera dimensioner. Att fortsätta rusta medarbetare och chefer med nya kunskaper blir därför avgörande för att kunna ha en arbetsstyrka som är redo för framtiden och kan hantera de ständigt förändrade kraven i arbetslivet.

Samtidigt som konkurrensen om arbetskraft ökar är söktrycket lågt till utbildningar inom miljö-, hälsoskydds- och livsmedelsområdet. Detta kan tyda på att arbetet som inspektör inom miljö- och hälsoskyddsområdet inte anses vara lika attraktivt som tidigare. Då tillgången på inspektörer över landet är begränsad är det en växande utmaning att få utbildade inspektörer att räcka till för att försörja landets alla kommuner. Miljönämnden ser att de utmaningar som finns inom kompetensförsörjningsområdet framöver inte kan lösas på kommunal nivå, utan måste hanteras i samverkan mellan aktörer från olika samhällssektorer regionalt och nationellt.

Fysiska Malmö

Framtidens Malmö har en växande befolkning och fortsätter att vara en ekonomisk motor i regionen. Översiktsplanens långsiktiga mål och strategier behöver säkerställas och ska vägleda i

besluten avseende mark- och vattenområden samt den byggda miljön. Malmös ambition att vara en blandad stad där verksamheter och bostäder byggs nära varandra, innebär utmaningar i bostadstillsynens verksamhet kopplat till exempelvis buller. Den täta staden kräver avvägningar mellan olika intressen och det är viktigt att samarbeta och lösa målkonflikter för att kunna behålla helhetsperspektivet vid exempelvis myndighetsutövning och i beslut som rör planering och genomförande.

Omställningen av transportsystemet behöver accelerera och exempelvis är planeringen av framtidens hållbara drivmedelsstationer och laddinfrastruktur som tillgodoser alla transportslag i Malmö helt avgörande. Arbetet med storstadspaketet fortsätter och kommer att förbättra förutsättningarna för ett hållbart resande lokalt och regionalt, något som också inbegriper gång- och cykeltrafik. Samtidigt krävs fortsatt planering av Öresundsmetron med vidare sträckningar efter Malmö C som en viktig del i stadsplaneringen och som svar på ett robust, grönt och kapacitetshöjande kollektivtrafiksystem.

Näringslivet ställer allt högre krav på att staden ska ställa om, gå före och ha ett leveranssäkert energisystem. Behoven av samarbete kring infrastruktur och mark ökar, exempelvis är kustskyddsarbetet av största vikt för att möjliggöra stadens tillväxt och utveckling. Elektrifieringen av samhället kräver ett tillförlitligt och hållbart energisystem. För att säkerställa att Malmös utbyggnad kan leva upp till klimat- och miljömålen behövs satsningar på bland annat VA-system, fjärrvärme, elnät och laddinfrastruktur.

Ökad konkurrens om markytor kan försämra stadens klimatresiliens och ställer krav på långsiktiga och hållbara avvägningar, samt på de beslutsunderlag som politiska beslut baseras. En tätare stad ger samtidigt goda förutsättningar för att minska trycket på omkringliggande natur- och jordbruksmark och innebär också att transportsystem och infrastruktur kan optimeras.

Stadsplaneringen är central för möjligheterna att nå beslutade miljö- och klimatmål och resurser behövs i det geografiskt baserade arbete som bedrivs. Att Malmö växer påverkar också omfattningen av nämndens tillsynsuppdrag bland annat för att många exploateringsprojekt finns inom områden där marken är förorenad. Konjunkturläget kan komma att påverka exploateringstakten och därmed antalet inkomna ärenden som rör förorenad mark.

Miljönämnden behöver fortsatt ta hänsyn till den nationella strategin för miljöbalktillsyn som gäller 2022–2025. Strategin är ett gemensamt verktyg för att uppnå en effektiv och likvärdig tillsyn. En ny nationell strategi för miljöbalktillsyn kommer att beslutas i juni 2025 och gälla från

januari 2026. Strategin breddas till att även omfatta hur tillsynsmyndigheternas förmåga att genomföra sitt tillsynsuppdrag kan stärkas. Det kan exempelvis handla om stöd för prioritering, planering och genomförande av tillsyn, val av tillsynsmetodik, digitala och administrativa stöd eller samordning och samverkan mellan tillsynsmyndigheter.

Under 2023 presenterade EU ett förslag på nytt direktiv, markdirektivet, vars syfte är att uppnå en god markhälsa i hela EU till 2050. Om direktivet blir verklighet och införlivas i svensk lag kan det öka kraven på nämndens verksamhet.

I maj 2024 beslutade regeringen om en lagrådsremiss som föreslår ändringar i miljöbalkens tillståndprocesser med syfte att de ska vara moderna, effektiva och förutsebara. Ändringarna föreslås träda i kraft 1 januari 2025.

Trygga Malmö

Utvecklingen av framtidens Malmö handlar i hög grad om att lyckas motverka den ojämlikhet mellan Malmöborna som ökar inom många områden.

Miljönämnden har ett samlat ansvar för att genom tillsyn och kontroll enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen öka tryggheten och minska brottsligheten i staden. Genom det arbetet ser nämnden till att verksamheter och företag följer lagstiftningen och bidrar därmed till sund konkurrens och motverkar att miljö- och hälsofarliga verksamheter etablerar sig. Det myndighetsgemensamma arbetet inom Tryggare Malmö, som ska bidra till ett mer rättvist och säkert Malmö, utvecklas successivt för att nå ännu större effekt.

Det uppsökande arbetet med bostadstillsyn är en viktig del av uppdraget och innebär i praktiken att nämnden på eget initiativ utför tillsyn av fastigheter, ofta i socioekonomiskt utsatta områden. Detta medför att även Malmöbor med lägre kunskap om sina rättigheter omfattas av vår tillsyn.

Den nuvarande samhällsutvecklingen gör att nämnden behöver ha en medvetenhet om risken för kriminella aktörers närvaro inom dess ansvarsområden, till exempel är avfallsbrottslighet ett växande problem både nationellt och internationellt. Verksamhetsområdet är komplext och omfattande och det finns många oseriösa aktörer i branschen. För att bedriva tillsyn behöver nämnden arbeta uppsökande för att kunna hitta de verksamheter som bedrivs olagligt.

Nämnden måste också ta höjd för olika typer av välfärds kriminalitet där det finns risk för otillbörlig påverkan och eventuell infiltrering av det offentliga.

Attraktiva Malmö

Det är viktigt att arbeta för att Malmö ska fortsätta att vara en attraktiv stad – både att bo och leva i, men också för stadens näringsliv och besökare. Miljönämnden ser ett tilltagande behov av att bygga och driva samarbeten för att utveckla aktörssamverkan, där Malmö stad i många fall har en viktig roll som facilitator. Betydelsen av samarbetet med Köpenhamn blir allt större. Goda villkor och förutsättningar för stadens attraktivitet och näringsliv måste gå hand i hand med en grön och rättvis klimatomställning. Tillväxtkommissionen pekar på ett antal åtgärder i sin slutrapport med syftet att förbättra förutsättningarna för en inkluderande och hållbar tillväxt i Malmö. Som en del i att förbättra näringslivets ramvillkor arbetar nämnden för att utveckla den serviceinriktade myndighetsutövningen, exempelvis kan det handla om att utveckla gemensamma riktlinjer som styr agerande och beslutsfattande, samt att arbeta för förenklade tillståndsprocesser och digitalisering. Ett viktigt mål är att säkerställa att myndighetsutövningen är transparent, konsekvent och rättvis. Nämnden bidrar också till rättvisa förutsättningar och sund konkurrens inom näringslivet genom arbetet med tillsyn och kontroll. Nämndens arbete för ett mer leveranssäkert energisystem är också en viktig förutsättning för stadens attraktivitet och näringsliv.

Miljönämnden ser fortsatt ett stort behov av att driva arbetet med bland annat EU:s strategi för biologisk mångfald inom ramen för genomförandet av miljöprogrammet, vilket är direkt kopplat till kommunfullmäktiges mål om ökad biologisk mångfald och ökat utbud av gröna miljöer i staden.

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Här besvarar nämnden följande frågeställning:

- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling pågår eller planeras inom nämnden framöver? Beskriv även förändrade arbetssätt och/eller samarbete med andra som leder till förbättrad kvalitet och/eller minskade kostnader.

Leda och samordna klimatomställningen

Malmö stad har höga ambitioner och ska gå före i miljö- och klimatarbetet. Som en av EU:s 100 utpekade städer är Malmö med och leder utvecklingen framåt för att bli klimatneutrala till 2030. Arbetet utgår från stadens miljöprogram som hanterar den ekologiska dimensionen av Agenda 2030. Miljönämndens roll är att processleda, stödja och samordna kommunens arbete med genomförandet av programmet och söka extern finansiering för olika åtgärder.

En av miljönämndens viktigaste uppgifter är att öka takten i Malmös klimatomställning och att växla upp arbetet med stadens klimatanpassning för att Malmö ska öka sin förmåga att hantera effekter av ett förändrat klimat. Nämnden har fokus på insatser som bidrar till flera mål samtidigt och skapar mervärde för både miljön och de som bor och verkar i Malmö. Ambitionen är en grön och rättvis omställning och klimatanpassning där ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet samverkar. Nämnden leder stadens arbete med att ta fram färdplaner för omställningsområden inom Klimatomställning Malmö och Malmös natur- och miljöarbete.

Nämndens uppdrag att leda och samordna klimatomställningen är komplext; staden växer, Malmö stads ekonomi är fortsatt ansträngd och energiförsörjningen i södra Sverige är liksom tidigare ansträngd. Många av förutsättningarna för klimatomställningen beslutas i EU och på nationell nivå. Det finns ett fortsatt behov av att nämnden arbetar för ökad kunskap och förändringar i policyer och regelverk inom området.

Som en av 30 utvalda pilotstäder inom EU har Malmö rollen att ytterligare driva på arbetet med målsättningen att uppnå klimatneutralitet år 2030. Att gå före och visa vägen innebär högt tryck och höga förväntningar på förflyttningar och resultat. Klimatomställningen behöver vara inkluderande och rättvis för att kunna bidra till ökad jämlikhet och minskad segregation. Genom noga avvägda arbetssätt kan nämnden bidra till synergier mellan målområden, exempelvis genom att belysa frågor som rör barn och unga och trygghet och rättvisa ur ett klimatperspektiv. För att lyckas med klimatomställningen krävs både arbete för en systemomställning på övergripande nivå, och att stadens nämnder och bolag kraftsamlar och fördelar resurser för att arbeta tillsammans på lokal nivå i stadens geografier med de som bor och verkar i området. Samtidigt är

det nödvändigt att verka för att Malmö blir mer resilient mot klimatförändringar, främjar hållbarhet i alla beslut samt arbetar för att möjliggöra inkluderande tillväxt som tar vara på möjligheter. Insatser för att klimatanpassa Malmö kan också ge positiva effekter på den biologiska mångfalden. Miljö- och hälsotillsynsarbetet är viktiga pusselbitar i det miljöstrategiska arbetet.

Samarbete som möjliggörare

Det är centralt för Malmö stad att fortsätta stärka de lokala, regionala, nationella och internationella samarbetena. Det kan exempelvis innebära internationellt utbyte mellan städer via Malmö Commitment och ett fortsatt nära samarbete i storstadsnätverk med Stockholm och Göteborg.

Miljönämnden ser att nämndens verksamheter har mycket att vinna på att stärka sitt interna samarbete, hitta synergier och använda varandra som hävstång inom de olika ansvarsområdena för att tillsammans arbeta för ett hållbart Malmö.

Vidare arbetar nämnden med att fortsätta stärka och utveckla det fördjupade samarbetet i samhällsbyggnadsprocessen tillsammans med de tekniskt inriktade nämnderna. Under 2024 ska ett arbete starta för att undersöka möjligheter att öka samarbetet med stadens kontaktcenter avseende miljö- och hälsoskydd i syfte att höja servicenivåerna och stärka kunskapsöverföringen till organisationer och näringsliv. Förhoppningen är att bli en starkare serviceorganisation med myndighetsansvar. Inom Malmö stads egna projekt, som exempelvis genomförandet av storstadspaketet och Stadionområdet, blir det viktigt att visa vägen och ta vara på möjligheterna med att starta processer och samarbeta för att tillsammans överbrygga målkonflikter och möjliggöra värden, såsom miljö- och klimatnytta. Genom Tryggare Malmö bedriver nämnden tillsammans med andra myndigheter tillsynsarbete mot illegala verksamheter. Under planperioden fortsätter arbetet för att motverka oseriösa och illegala verksamheter som bidrar till osund konkurrens, fusk, organiserad brottslighet, riskmiljöer för människoexploatering, välfärdsbrottslighet samt ohälsosamma miljöer för Malmöborna. Arbetet inom Tryggare Malmö är en viktig del av nämndens rättighetsbaserade arbete.

Malmö stads möjlighet att på egen hand minska utsläppen av växthusgaser är begränsad och därför måste flera delar av samhället arbeta på nya sätt tillsammans. Genom att offentliga verksamheter, civilsamhälle, akademi och näringsliv samverkar kan hela samhällets kapacitet, perspektiv och engagemang tas tillvara. Det är bara i en sådan samverkan de gemensamma

lösningarna kan hittas och takten i klimatarbetet öka. Många aktörer i Malmö är idag föregångare i klimatarbetet, och det finns intresse och efterfrågan av att samarbeta med andra. Med hjälp av testbäddar har nämnden möjlighet att arbeta tillsammans med andra för att hitta innovativa lösningar och skala upp det som fungerar. Nämnden behöver även fortsätta det strategiska arbetet med att vidareutveckla former för facilitering och arenor för aktörssamverkan som leder till förflyttningar i klimatfrågan. Nämnden kommer fortsatt att vidareutveckla samarbetet med Köpenhamns kommun, både i frågor som rör reduktion av utsläppen och hur vi anpassar städerna till ett förändrat klimat. Inom Greater Copenhagen-samarbetet är utgångspunkten Malmös och Köpenhamns arbete med missionen, och delning av kunskap och erfarenheter om gemensamma utmaningar och lösningar för att identifiera samarbetsprojekt och innovationsmöjligheter som bidrar till att stärka regionens resiliens.

Miljönämnden samordnar stadens övergripande arbete med energifrågan samt arbetar för att stötta boende och verksamma i Malmö med att stärka deras förmåga att påverka sin energisituation. Fokus är att stärka den egna rådigheten över energiförsörjningen i Malmö. Det innebär nationellt påverkansarbete för ökad elproduktion och överföring av el, samt fortsatta positionsförflyttningar för Malmö. Nämnden arbetar för att via vind- och solkraft öka den förnybara elproduktionen i Malmö.

Fokus på service i allt vi gör

En god service är avgörande för att skapa en positiv upplevelse. Genom att balansera effektivitet med rättssäkerhet och ge snabb och kvalitativ service kan behoven hos de som miljönämnden finns till för tillgodoses. Vid rådgivning, tillsyn och kontroll samt inom ramen för miljönämndens projekt ska Malmöbor, verksamhetsutövare och samarbetspartners känna förtroende för nämndens verksamhet, få ett professionellt bemötande och uppleva att nämnden arbetar serviceinriktat. Som en del i att förbättra näringslivets ramvillkor arbetar nämnden för att utveckla den serviceinriktade myndighetsutövningen. Då det ska vara lätt att göra rätt kommer nämndens arbete med tillgänglighet och bemötande, klarspråk, e- tjänster och webb fortsätta att utvecklas under 2025 och framåt. Samarbete avseende serviceuppdraget både inom Malmö stad och med branschorganisationer har stor betydelse för utvecklingen av det kommunala serviceuppdraget.

Digitaliseringen innebär en möjlighet när det gäller att utveckla och förbättra vår service. Miljönämnden antog under 2022 en strategi för verksamhetsutveckling och digitalisering. Ett digitalt team bildades för genomförandet och ansvarar bland annat för omvärldsbevakning, samordning och utveckling inom det digitala området. Teamet har ett nära samarbete med

stadens IT- och digitaliseringsavdelning (ITD) och med de andra tekniska nämnderna. Under planperioden kommer samarbetet med ITD stärkas ytterligare och verksamheten kommer som liten förvaltning få ett ökat stöd.

Insikt är en årlig servicemätning av kommunernas myndighetsutövning. Syftet med undersökningen är att följa upp hur kommunens service utvecklas i termer av kundupplevd kvalitet. Frågor ställs inom sex olika serviceområden; information, tillgänglighet, bemötande, kompetens, rättssäkerhet och effektivitet samt tre övergripande kundnöjdhetsfrågor (NKI, nöjd kund-index). Insikt riktar sig endast till verksamhetsutövare och fastighetsägare och är därmed inte ett heltäckande mått på hur nämnden uppfattas. Resultatet för 2023 för de tre myndighetsområdena var ett NKI-värde om 79 av 100 för livsmedelskontrollen, 62 för miljöskyddet och 70 för hälsoskyddet. De serviceområden, enligt Insikt, som har störst förbättringspotential är:

- Kompetens, och då främst förmågan att ge råd och vägledning hos livsmedelskontrollen och miljöskyddet.
- Effektivitet, framför allt avseende rutiner för handläggning hos miljöskyddet.
- Rättssäkerhet, med avseende på motivering av ställningstaganden och beslut hos hälsoskyddet.

Målsättningen är att resultatet ska förbättras.

Miljönämndens arbete med att utveckla servicen till verksamhetsutövare och Malmöbor bidrar till kommunfullmäktigemålen ”Malmö stad arbetar för att skapa goda villkor och förutsättningar för stadens attraktivitet och näringsliv” och ”Malmö stad ger en god och likvärdig service”.

Behålla och stärka kompetens

Arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder kompetensutveckling och lärande behöver fortsätta att utvecklas. För att möta de nuvarande och framtida kompetensbehoven ser nämnden att en fokusförflyttning kan vara nödvändig och att verksamheten rör sig i en riktning mot ett vidgat karriärsbegrepp och breda kompetenser.

Nämnden fortsätter med kompetenshöjande insatser för den enskilde medarbetaren för att bidra till att verksamheten uppnår sina mål. Kompetensutveckling är en viktig faktor för att öka konkurrenskraften och behålla personal och miljöförvaltningen kommer att ha ett stort fokus på detta. Intern rörlighet ses som positivt och arbets- och ansvarsområden bör rotera mellan medarbetare i syfte att bredda kompetens och öka både kunskapsöverföring och robusthet.

Inför rekrytering är det viktigt att arbeta med väl gjorda behovsanalyser för att säkra att det är det verkliga behovet i verksamheten som uppfylls, blandade kompetenser bedöms vara av vikt för att möta framtida krav och förväntningar på det offentliga.

Ett gott ledarskap och medarbetarskap är avgörande för att attrahera och bibehålla kompetens. Nämnden kommer att arbeta med att förtydliga roller och förväntningar kopplat till medarbetarskap och ledarskap. Nämnden kommer även att fortsätta arbetet med att utveckla ledarskapet, bland annat genom att chefer går Malmö stads ledarskapsutbildning.

För att säkra kompetensförsörjningen på lång sikt och för att stärka arbetsgivarvarumärket erbjuder Malmö stad ett studentmedarbetarprogram där studenter parallellt med studierna får möjlighet att praktisera akademiska kunskaper och få värdefulla erfarenheter, kontakter och referenser som kan stärka övergången från studier till yrkesliv. Verksamheten ska fortsätta att ta emot praktikanter från universiteten, Ung i sommar och prao-elever. För att ytterligare väcka intresse hos studentgruppen och samtidigt synliggöra oss som arbetsgivare behöver möjligheten att till exempel delta på universitetens arbetsmarknadsdagar undersökas.

Då den upplevda arbetsbelastningen är hög inom delar av verksamheten och då personalomsättningen varit hög, bedömer nämnden att förvaltningen kontinuerligt behöver utvärdera arbetsformer och upplägg med utgångspunkt i kvalitet och resultat och användning av resurser på bästa möjliga vis.

Utvecklade arbetssätt

För att möta den väntade framtida utvecklingen behöver verksamheten se över arbetsformer och verksamhetssystem i syfte att frigöra tid och resurser. Vi behöver frigöra tid genom förenkling, planering och optimering av arbetet. En utmaning är att hitta en väl avvägd nivå som uppfyller nationella krav på till exempel rapportering. Miljönämnden ser också att en uppföljande satsning på klarspråk kan användas för att bidra till att främja demokrati och rättssäkerhet genom ökad tydlighet i beslut och myndighetsspråk.

Klarspråk kan också minska så kallad onödig efterfrågan, som till exempel när en verksamhetsutövare söker kontakt för att man inte har förstått en instruktion eller ett beslut. Genom att fortsätta arbeta med våra myndighetstexter kan förhoppningsvis sådan efterfrågan minskas.

Under 2024 arbetar nämnden med att se över arbetssätt och bedömningar inom miljö- och hälsoskyddsarbetet för att öka självfinansieringsgraden. Resultatet av arbetet kommer att användas vidare under 2025 och framåt.

För att säkerställa att myndighetsutövningen följer gemensamma ramar med kommunal service i fokus behöver interna processer och strukturer stödja handläggarnas arbete. Det handlar om att arbeta med och förhålla sig till grundläggande värden som rättssäkerhet, samhällsekonomisk konsekvensanalys med tydliga avvägningar i en helhet. Nämnden ser att ett utvecklat handläggarstöd som syftar till enhetlighet och tydlighet samt som bistår med prioriteringsavvägning är viktigt särskilt inom miljö- och hälsoskyddstillsynen.

Livsmedelsbranschen och framför allt hotell- och restaurangnäringen har de senaste åren haft stora utmaningar med att hantera omvärldshändelser som pandemin och höga energipriser. Det är samtidigt en mycket konjunkturkänslig bransch och vi ser fortfarande att många verksamheter har svårt att återhämta sig ekonomiskt med nedlagda verksamheter eller konkurser som följd. Vi ser också en trend att fler verksamheter inte betalar sina fakturor i tid och har behövt lägga mer resurser på att driva in obetalda avgifter. Samtidigt har livsmedelskontrollen under 2024 övergått till efterhandsdebitering av kontrollen vilket innebär nya utmaningar för verksamheten. Malmö har ett stort antal livsmedelsverksamheter som etablerar sig varje år, men det upphör samtidigt verksamheter i ungefär samma takt. Det osäkra ekonomiska läget riskerar att minska antalet nya verksamheter, något som får påverkan på verksamhetens ekonomi eftersom livsmedelskontrollen till stora delar är avgiftsfinansierad och utgifterna främst handlar om personal. Det är därför viktigt att bevaka denna utveckling för att säkerställa att bemanningen motsvarar de behov som finns för att klara verksamhetens kontrolluppdrag.

Nämnden ser ett allt större behov av att tillsammans med, framför allt de tekniskt inriktade nämnderna, hitta nya arbetssätt och former för hur vi använder stadens verktyg på bästa sätt. För att kunna ta oss an komplexa samhällsfrågor på ett systematiskt och långsiktigt sätt och för att säkerställa synergier mellan kommunfullmäktiges målområden behövs ett mer agilt arbetssätt. Detta för att skapa en gemensam förståelse för målbild, nuläge och vilka insatser som ger störst effekt, samt för att möjliggöra uppföljning av gemensamma förflyttningar och utveckling av olika områden i Malmö. Nämnden kommer även fortsätta att vidareutveckla kommunikationen och dialogen med Malmöborna för att både kunna visa på stadens ambitioner och agerande, men också för att höja kunskapsnivån. En ökad kunskapsnivå om miljön och klimatet bland Malmöborna är en av grundförutsättningarna för att åstadkomma en rättvis och inkluderande

omställning. Alla nämnder har ett viktigt ansvar i detta arbete och vi behöver ha en samlad kommunikation i staden och nyttja de plattformar och mötesplatser som finns. Nämnden vill trycka på vikten av att målgruppsanpassa kommunikationen och även utgå från det lokala perspektivet så att dialogen med medborgarna förs utifrån nuläge och förutsättningar för det område där man bor och verkar. Dialogen med barn och unga behöver också prioriteras ytterligare i vårt fortsatta arbete.

Malmö är diplomerad som en Fairtrade City och miljönämnden ansvarar för stadens Fairtrade City-kansli som arbetar för ökad rättvis handel och ökad andel etisk konsumtion. 2025 fortsätter miljönämnden med att ytterligare integrera det arbetet med nämndens övriga arbete i syfte att uppnå fler synergier för en ökad måluppfyllelse.

Kommunbidrag

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka ekonomiska effekter kan uppnås till följd av förändrat arbetssätt/ samarbete med andra på kort och lång sikt?
- Vilka förändringar som innebär ökade kostnader eller lägre intäkter kommer att påverka nämndens verksamhet 2025? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?
- Vilka förändringar pågår eller planeras inom nämndens verksamhet som innebär minskade kostnader eller högre intäkter? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

En hög grad av extern finansiering är en förutsättning för att Malmö stad ska kunna vara en föregångare i klimatomställningen och för att kunna genomföra stadens miljöprogram. Genom extern finansiering skapas möjlighet att växla upp kommunbidraget så att staden får ut mer nytta per skattekrona och miljönämnden kan fortsätta agera katalysator i stadens viktiga miljö- och klimatarbete i nära samarbete med andra aktörer. Konkurrensen om externa medel ökar och de kommande åren kan ett ökat fokus på trygghet och resiliens förväntas. Det finns en risk för minskad finansiering för central omställningsförmåga samt genomförande när europeisk och nationell finansiering minskar. Samtidigt ser nämnden en ökad osäkerhet kring redan beslutad finansiering. EU tar för närvarande fram sin strategiska agenda för 2024 - 2029 där säkerhet och försvar, energi och globalt engagemang nämns, men inte miljö eller klimatförändringar. Agendan är dock inte färdig utan ska antas i juni 2024. Samtidigt har Horisont Europa (EU:s viktigaste forsknings- och innovationsprogram med 95 miljarder Euro att fördela 2021 - 2027) tagit fram sin strategiska plan för 2025 - 2027 där medel för grön omställning är en av tre prioriteringar.

Miljönämnden behöver framöver göra prioriteringar utifrån vilka åtgärder som ger störst effekt för en grön och hållbar stad, samtidigt som nämnden behöver öka samarbetet med andra aktörer och förvaltningar rörande stadens projektportfölj.

En hög grad av självfinansiering är en förutsättning för att kunna utföra tillsyns- och kontrolluppdraget. Debiteringsgraden och korrekta taxor påverkar självfinansieringsgraden och därför pågår en översyn av nämndens taxor samt rutiner för debitering. Självfinansieringsgraden påverkas även av kostnaderna för verksamheten där personalkostnaderna utgör den största posten. Ett ökat samarbete och utnyttjande av personalresurser mellan enheter och avdelningar är viktigt för att bedriva en kostnadseffektiv tillsyn och kontroll med hög servicegrad till Malmöbor och företag. Enligt regeringsformen är det inte möjligt att inkludera kostnader för verksamhet av förebyggande och stödjande karaktär i taxorna, till exempel rådgivning, information och liknande

verksamhet. En översyn av arbetssätten för att kunna öka nämndens självfinansieringsgrad pågår också.

Ett arbete pågår ständigt med att effektivisera administrationen. En sådan åtgärd är att samla nämndens administrativa assistenter under en enhet för att kunna arbeta enhetligt och effektivt. En annan viktig åtgärd är digitalisering av processer (e-tjänster, information, automatisering) för att utveckla och förbättra servicen till Malmöbor och företag. Kostnader för digitalisering och utvecklad service kan dock innebära högre kostnader som därmed påverkar nämndens kommunbidrag under planerings- och genomförandefasen men kan medföra lägre kostnader framöver.

De ekonomiska konsekvenserna av ovanstående har många osäkerhetsfaktorer, som till exempel EU:s strategiska agenda och kostnader för digitalisering, varför nämnden inte kan redovisa konsekvenserna med belopp.

Nuvarande hyreskontrakt för miljönämndens kontorslokaler, Bergsgatan 17, löper ut 2027-09-30. Inför planeringen av eventuell omlokalisering finns behov av ökade personalresurser från år 2025. I investeringsplanen har nämnden tagit med ett ökat investeringsbehov av kontorsinventarier under år 2027 och 2028.

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Riktade statsbidrag

RIKTADE STATSBIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
Energi- och klimatrådgivning	Energimyndigheten	2 100	2 000
RIKTADE STATSBIDRAG	Summa	2 100	2 000

Övriga bidrag

ÖVRIGA BIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2024	Prognos 2025
Projekt för energi- och klimatomställning samt lärande	Energimyndigheten	1 300	1 300
Projekt inom cirkulär ekonomi och inom lärande och forskning	Formas	600	900
Projekt inom lärande och forskning	Viable Cities	2 300	0
Projekt inom hav och natur, cirkulär ekonomi, lärande och forskning, stadsutveckling och biokol	Vinnova	400	400
Projekt för energi- och klimatomställning och inom stadsutveckling	ERUF	900	200
Projekt inom hav och natur	Horizon	3 900	4 100
Projekt inom cirkulär ekonomi och resiliens	Interreg-programmen	2 200	2 200
Projekt för klimatomställning	NetZeroCities	5 200	2 300
Projekt inom cirkulär ekonomi	Urbact	300	300
Projekt inom lärande och forskning	EU-kommissionens representation i Sverige	200	0
Ansökningar, ännu ej beviljade bidrag		1 400	7 400
ÖVRIGA BIDRAG	Summa	18 700	19 100

På uppdrag från regeringen pågår en utredning inom Energimyndigheten om inriktningen på den kommunala energi- och klimatrådgivningen, där en central nationell funktion nämns som ett förslag i den första delen av två. Del två ska vara klar i september och ställningstagande av regering och eventuella förändringar i höstens budgetproposition kan komma att påverka det riktade statsbidraget till miljönämnden från och med 2025.

Begäran om investeringsram

Miljönämndens investeringar avser huvudsakligen inköp av mätinstrument för miljöövervakning och kontorsinventarier. För år 2025 föreslås investeringsramen uppgå till 1 100 000 kronor.

Det kan tillkomma ökat investeringsbehov för kontorsinventarier i samband med eventuell omlokalisering när nuvarande hyreskontrakt för Bergsgatan 17 löper ut 2027-09-30.

Investeringsram

Begäran om investeringsram 2025 samt plan för 2026-2030 (belopp i tkr)

Investeringstyp	Begäran 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Utbyte av äldre mätinstrument till luft- och bullermätning	600	600	600	600	600	700
Kontorsinventarier och lokalanpassningar	500	500	0	0	500	500
Eventuell flytt till nya lokaler	0	0	1 500	1 000	0	0
Summa investeringsram	1 100	1 100	2 100	1 600	1 100	1 200